

รายงานการดำเนินงานและการกำกับดูแลการจัดการกองทุนสำรองเลี้ยงชีพ สำหรับช่วงครึ่งหลังของปี 2564

ข้อมูลสรุป

ประเทศไทยมีจำนวนผู้สูงอายุและสัดส่วนผู้สูงอายุต่อประชากรทั้งหมดเพิ่มสูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง และกำลังเผชิญกับความท้าทายในการเข้าสู่สังคมสูงอายุอย่างสมบูรณ์ในปี 2565¹ สำนักงาน ก.ล.ต. ได้ตระหนักถึงความจำเป็นเร่งด่วนในการเตรียมความพร้อมรองรับสถานการณ์ที่เกิดขึ้นเพื่อให้ผู้สูงอายุมีรายได้เพียงพอในการดำรงชีพ นอกจากการปรับปรุงการกำกับดูแลเพื่อให้มีการเปิดเผยข้อมูลกองทุนสำรองเลี้ยงชีพต่อสาธารณะเพื่อให้คณะกรรมการกองทุนและสมาชิกได้เปรียบเทียบเพื่อตัดสินใจลงทุนได้อย่างสะดวก พัฒนาศูนย์ข้อมูลและความรู้เพื่อส่งเสริมให้บุคคลที่เกี่ยวข้องตระหนักถึงความสำคัญและมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการออมเพื่อการเกษียณผ่านกองทุนสำรองเลี้ยงชีพอย่างต่อเนื่องแล้ว สำนักงาน ก.ล.ต. ยังอยู่ระหว่างเสนอปรับปรุงแก้ไขร่างพระราชบัญญัติกองทุนสำรองเลี้ยงชีพ พ.ศ. 2530 (“พ.ร.บ. กองทุนสำรองเลี้ยงชีพ”) ให้สอดคล้องกับร่างพระราชบัญญัติกองทุนบำเหน็จบำนาญแห่งชาติ พ.ศ. ... (“กบช.”) เพื่อให้กองทุนสำรองเลี้ยงชีพที่มีคุณสมบัติเทียบเท่า กบช. เป็นกองทุนทางเลือกในระบบการออมภาคบังคับ เพื่อเพิ่มทางเลือกในการลงทุนให้กับลูกจ้าง ซึ่งเป็นสมาชิกกองทุนจำนวนกว่า 2.8 ล้านคน ให้สามารถออมเงินได้อย่างต่อเนื่อง และสนับสนุนนายจ้างกว่า 20,000 ราย ที่จัดตั้งกองทุนสำรองเลี้ยงชีพเพื่อเป็นสวัสดิการให้แก่ลูกจ้างมาแล้ว สามารถแปลงสภาพกองทุนสำรองเลี้ยงชีพภาคสมัครใจไปเป็นส่วนหนึ่งของการออมภาคบังคับได้อย่างสะดวกและราบรื่น

ในช่วงครึ่งหลังของปี 2564 เศรษฐกิจไทยยังคงได้รับผลกระทบจากความไม่แน่นอนของการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (“COVID-19”) ซึ่งส่งผลกระทบต่อกองทุนสำรองเลี้ยงชีพอย่างไม่อาจหลีกเลี่ยงได้ แม้มูลค่าทรัพย์สินสุทธิภายใต้การจัดการ จำนวนกองทุน และจำนวนนายจ้างจะเพิ่มขึ้น แต่จำนวนสมาชิกกลับลดลงอย่างต่อเนื่องนับตั้งแต่เกิดการแพร่ระบาดของ COVID-19 เมื่อต้นปี 2563 โดย ณ เดือนธันวาคม 2564 มีสมาชิกกองทุนจำนวน 2,866,563 คน ลดลงจากเดือนมิถุนายน 2564 ร้อยละ 0.6 และลดลงจากเดือนธันวาคม 2563 ร้อยละ 2 เทียบกับค่าเฉลี่ยในช่วงก่อนสถานการณ์ COVID-19 (ปี 2558-2562) ซึ่งมีอัตราการเติบโตต่อปีเฉลี่ยย้อนหลัง 5 ปี อยู่ที่ร้อยละ 2.9 และหากพิจารณาความครอบคลุมของกองทุนสำรองเลี้ยงชีพกับแรงงานภาคเอกชนในระบบ (coverage)

¹ สังคมสูงอายุอย่างสมบูรณ์ (Aged society) หมายถึง มีสัดส่วนประชากรอายุ 60 ปีขึ้นไปมากกว่าร้อยละ 20 ของประชากรทั้งประเทศ หรือมีสัดส่วนประชากรอายุ 65 ปีขึ้นไปมากกว่าร้อยละ 14 ของประชากรทั้งประเทศ

ณ เดือนธันวาคม 2564 พบว่ามีสัดส่วนเหลือเพียงร้อยละ 17.8 ซึ่งเป็นสัดส่วนที่ลดลงต่อเนื่องนับตั้งแต่ปี 2562 (ร้อยละ 20.38 ในปี 2562 และร้อยละ 18.8 ในปี 2563)

ทั้งนี้ จากการแพร่ระบาดของ COVID-19 ที่ยืดเยื้อตั้งแต่ปี 2563 ต่อเนื่องจนถึงปี 2564 กระทรวงการคลังได้ออกประกาศขยายระยะเวลาการช่วยเหลือลูกจ้างหรือนายจ้างที่ได้รับผลกระทบจาก COVID-19 ให้สามารถหยุดหรือเลื่อนการส่งเงินเข้ากองทุนสำรองเลี้ยงชีพเป็นการชั่วคราวอย่างต่อเนื่อง โดยในช่วงครึ่งหลังของปี 2564 พบว่าการใช้สิทธิเกือบทั้งหมดเป็นการขอยุคนำส่งเงินเข้ากองทุน โดยมีนายจ้างขอใช้สิทธิขอยุคหรือเลื่อนการส่งเงินจำนวน 1,346 ราย (สัดส่วนร้อยละ 6.5 ของนายจ้างทั้งหมด) ซึ่งเพิ่มขึ้นเมื่อเทียบกับครึ่งแรกของปี 2564 ที่มีนายจ้างขอใช้สิทธิ 1,216 ราย (สัดส่วนร้อยละ 5.9 ของนายจ้างทั้งหมด) นอกจากนี้ การแพร่ระบาดของ COVID-19 ยังคงเป็นปัจจัยสำคัญให้สมาชิกที่ได้รับผลกระทบนำเงินออกจากกองทุนอย่างมีนัยสำคัญแต่ปรับตัวดีขึ้นเมื่อเทียบกับช่วงครึ่งแรกของปี 2564 เล็กน้อย โดยในช่วงครึ่งหลังของปี 2564 จำนวนเงินที่จ่ายให้แก่สมาชิกที่ลาออกจากกองทุนแต่ไม่ออกจากรายงานมีสัดส่วนร้อยละ 0.7 ของมูลค่าทรัพย์สินสุทธิ (“NAV”) เทียบกับร้อยละ 0.8 ในช่วงครึ่งแรกของปี 2564

สำหรับสมาชิกที่เกษียณอายุ ส่วนใหญ่เกือบร้อยละ 90 ยังคงรับเงินออกจากกองทุนทั้งหมดแต่มีสัดส่วนที่ลดลงเล็กน้อย (ร้อยละ 91 ในปี 2563 และร้อยละ 92 ในปี 2562) และส่วนใหญ่ประมาณร้อยละ 76.9 ได้รับเงินเกษียณน้อยกว่า 3 ล้านบาท ซึ่งเป็นจำนวนเงินขั้นต่ำที่งานวิจัยคาดว่าเพียงพอสำหรับใช้หลังเกษียณ² ที่ผ่านมาสํานักงาน ก.ล.ต. ได้พยายามสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการบริหารเงินเพื่อการเกษียณอย่างต่อเนื่องและส่งเสริมให้นายจ้างมีแผนการลงทุนให้สมาชิกเลือก โดยเฉพาะการเลือกใช้กองทุนที่มีนโยบายสมดุลตามอายุ (“life-path”) เพื่อเพิ่มโอกาสให้สมาชิกได้ลงทุนในสินทรัพย์ที่มีความเสี่ยงสูงขึ้นและสร้างผลตอบแทนจากการลงทุนได้มากขึ้นเพื่อมีเงินเกษียณที่เพียงพอ ทั้งนี้ จากข้อมูล ณ 31 ธันวาคม 2564 พบว่ามูลค่าการลงทุนในตราสารหนี้ยังคงมีสัดส่วนสูงสุดถึงร้อยละ 64 ของ NAV แต่มีสัดส่วนที่ลดลงต่อเนื่องจากสัดส่วนร้อยละ 66.2 ในเดือนมิถุนายน 2564 และร้อยละ 67.6 ในเดือนธันวาคม 2563 อย่างไรก็ตาม มูลค่าการลงทุนในตราสารทุนซึ่งมีสัดส่วนร้อยละ 24.8 ของ NAV มีสัดส่วนที่สูงขึ้นต่อเนื่องจากสัดส่วนร้อยละ 23.1 ในเดือนมิถุนายน 2564 และร้อยละ 19.6 ในเดือนธันวาคม 2563 โดยเฉพาะอย่างยิ่งการลงทุนผ่านหน่วยลงทุน

² งานวิจัยพบว่า จำนวนเงินขั้นต่ำที่เพียงพอสำหรับใช้หลังเกษียณเป็นเวลา 20 ปี คือ 3 ล้านบาท หรือประมาณ 12,500 บาทต่อเดือน หรือคิดเป็นวันละ 400 บาท (ที่มา : งานศึกษาวิจัย “เงินใช้หลังเกษียณ : ทำอย่างไรถึงจะออมเงินให้เพียงพอ”, คณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยและคณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตศรีราชา ปี 2559)

ตราสารทุน ทั้งนี้ การลงทุนในต่างประเทศเพิ่มขึ้นร้อยละ 51.3 จากปลายปี 2563 ซึ่งเป็นอัตราเพิ่มสูงสุดในรอบ 9 ปี

1. สถานะของกองทุนสำรองเลี้ยงชีพ

	ณ 31 ธ.ค. 64	ณ 30 มิ.ย. 64	เปลี่ยนแปลง 6 เดือน		ค่าเฉลี่ย 3 ปี ย้อนหลัง
มูลค่าเงินกองทุน (ล้านบาท)	1,338,083	1,301,026	37,057	2.9%	2.9%
จำนวนกองทุน (กอง)	368	366	2	0.6%	-0.8%
จำนวนนายจ้าง (ราย)	20,841	20,612	229	1.1%	2.4%
จำนวนสมาชิก (คน)	2,866,563	2,883,443	-16,880	-0.6%	-0.7%

1.1 มูลค่าทรัพย์สินสุทธิและจำนวนกองทุน

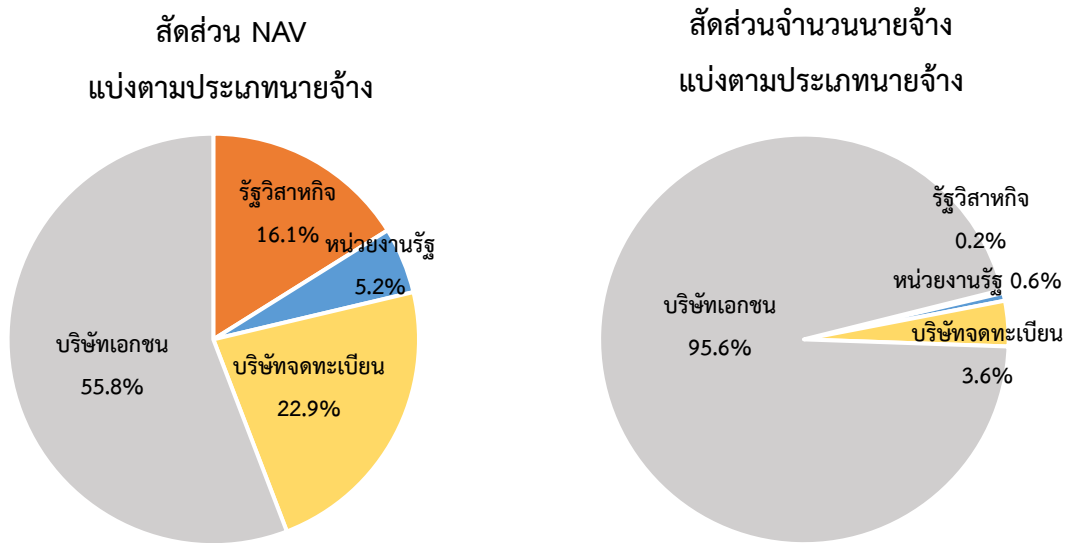
ณ 31 ธันวาคม 2564 ภาพรวมธุรกิจกองทุนสำรองเลี้ยงชีพเติบโตขึ้นทั้งด้าน NAV จำนวนนายจ้าง และจำนวนกองทุน แต่สมาชิกกองทุนยังคงลดลงอย่างต่อเนื่องนับตั้งแต่ต้นปี 2563 เนื่องจากมีจำนวนลูกจ้างเข้ามาเป็นสมาชิกใหม่น้อยกว่าสมาชิกที่สิ้นสมาชิกภาพ ซึ่งส่วนใหญ่เกิดจากการลาออกจากกองทุนแต่ไม่ได้ลาออกจากงาน สะท้อนให้เห็นถึงผลกระทบทางเศรษฐกิจอันเกิดจากการแพร่ระบาดของ COVID-19 ซึ่งกระทบความเพียงพอของเงินออมเพื่อการเกษียณของแรงงานภาคเอกชนในระบบ ซึ่งเป็นความท้าทายในสังคมสูงวัยอยู่แล้ว

กองทุนสำรองเลี้ยงชีพมี NAV อยู่ที่ 1,338,083 ล้านบาท เพิ่มขึ้นร้อยละ 2.9 จากเดือนมิถุนายน 2564 และร้อยละ 7.2 จากเดือนธันวาคม 2563 จำนวนนายจ้างยังคงเพิ่มขึ้นต่อเนื่องโดยมีจำนวน 20,841 ราย เพิ่มขึ้นร้อยละ 1.1 จากเดือนมิถุนายน 2564 และร้อยละ 4.6 จากเดือนธันวาคม 2563 แต่เป็นอัตราการเติบโตที่ต่ำกว่าค่าเฉลี่ย 5 ปีย้อนหลังที่ร้อยละ 2.6 (เทียบกับครึ่งปีก่อนหน้า) และร้อยละ 5.2 (เทียบกับระยะเดียวกันของปีก่อนหน้า) จำนวนกองทุนมี 368 กองทุน เพิ่มขึ้น 2 กองทุนจากเดือนมิถุนายน 2564 ซึ่งเป็นผลมาจากการมีกองทุนจัดตั้งใหม่ 3 กองทุน (กองทุนของนายจ้าง 2 ราย และกองทุนของบริษัทจัดการที่ได้รับอนุญาตให้ประกอบธุรกิจจัดการกองทุนสำรองเลี้ยงชีพ (“บลจ.”) แห่งใหม่ 1 ราย) และยกเลิก 1 กองทุน เนื่องจากนายจ้างที่มีกองทุนกลุ่มบริษัทที่มีนโยบายเดียว (“group fund”) ย้ายไปลงทุนในกองทุนหลายนายจ้างหลายนโยบายการลงทุน (“master pooled fund”) แทน เพื่อเพิ่มทางเลือกในการลงทุนให้แก่สมาชิก

1.2 นายจ้างในกองทุน

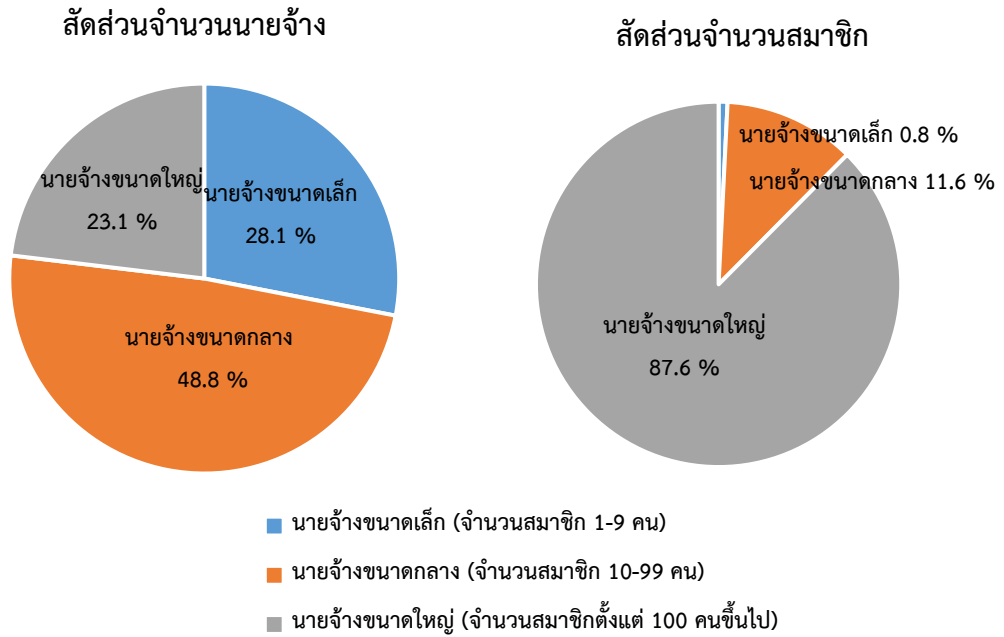
ณ 31 ธันวาคม 2564 นายจ้างที่มีกองทุนสำรองเลี้ยงชีพเป็นสวัสดิการให้แก่ลูกจ้างมีจำนวน 20,841 ราย เพิ่มขึ้นร้อยละ 1.1 จากเดือนมิถุนายน 2564 และเพิ่มขึ้นร้อยละ 4.6

จากเดือนธันวาคม 2563 โดยหากพิจารณากองทุนแบ่งตามประเภทนายจ้าง³แล้ว พบว่ากองทุนสำรองเลี้ยงชีพของนายจ้างบริษัทเอกชนยังคงมีขนาดใหญ่สุดทั้งในด้าน NAV (สัดส่วนร้อยละ 55.8) และจำนวนนายจ้าง (สัดส่วนร้อยละ 95.6) ขณะที่กองทุนของนายจ้างรัฐวิสาหกิจและบริษัทจดทะเบียน แม้ว่ามีจำนวนนายจ้างที่น้อยกว่า (สัดส่วนร้อยละ 0.2 และร้อยละ 3.6 ตามลำดับ) แต่มีสัดส่วน NAV สูงถึงร้อยละ 39 ของมูลค่าทรัพย์สินทั้งหมด (สัดส่วน NAV ของรัฐวิสาหกิจอยู่ร้อยละ 16.1 และบริษัทจดทะเบียน ร้อยละ 22.9)

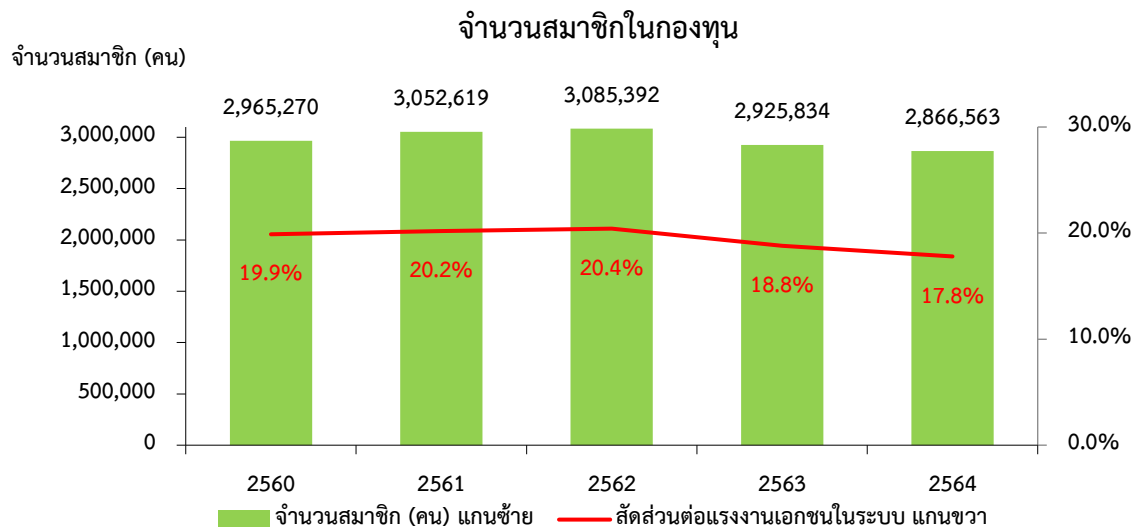
หากพิจารณานายจ้างในกองทุนแบ่งตามจำนวนสมาชิกแล้ว พบว่าเกือบครึ่งหนึ่งหรือร้อยละ 48.8 ยังคงเป็นกองทุนของนายจ้างขนาดกลาง (มีสมาชิก 10-99 คน) ขณะที่นายจ้างขนาดใหญ่ (มีสมาชิกตั้งแต่ 100 คนขึ้นไป) แม้มีสัดส่วนเพียงร้อยละ 23 แต่ครอบคลุมจำนวนสมาชิกส่วนใหญ่เกือบร้อยละ 87.6 อย่างไรก็ตาม จำนวนนายจ้างขนาดใหญ่มีแนวโน้มลดลง (ลดลงร้อยละ 0.1 จากเดือนมิถุนายน 2564 และร้อยละ 0.4 จากเดือนธันวาคม 2563) ขณะที่จำนวนนายจ้างขนาดกลางและขนาดเล็กมีแนวโน้มเพิ่มขึ้น โดยนายจ้างขนาดกลางเพิ่มขึ้นร้อยละ 0.4 จากเดือนมิถุนายน 2564 และร้อยละ 2.5 จากเดือนธันวาคม 2563 ส่วนนายจ้างขนาดเล็กเพิ่มขึ้นร้อยละ 1.9 จากเดือนมิถุนายน 2564 และร้อยละ 6.9 จากเดือนธันวาคม 2563

³ ในกรณีที่นายจ้างเป็นทั้งประเภทรัฐวิสาหกิจและบริษัทจดทะเบียน นายจ้างจะถูกจัดกลุ่มอยู่ในประเภทรัฐวิสาหกิจ ซึ่งได้แก่ บริษัท ท่าอากาศยานไทย จำกัด (มหาชน) บริษัท อสมท จำกัด (มหาชน) และบริษัท ปตท. จำกัด (มหาชน)

1.3 สมาชิกในกองทุน

ณ 31 ธันวาคม 2564 สมาชิกกองทุนสำรองเลี้ยงชีพมีจำนวน 2,866,563 คน ลดลงร้อยละ 0.6 จากเดือนมิถุนายน 2564 และลดลงร้อยละ 2 จากเดือนธันวาคม 2563 ซึ่งเป็นการลดลงต่อเนื่องติดต่อกัน 8 ไตรมาสนับตั้งแต่ต้นปี 2563 ทั้งนี้ การลดลงของจำนวนสมาชิกทำให้ความครอบคลุมของกองทุนสำรองเลี้ยงชีพเทียบกับแรงงานภาคเอกชนในระบบ (coverage) มีสัดส่วนเหลือเพียงร้อยละ 17.8 ซึ่งลดลงต่อเนื่องจากเดือนมิถุนายน 2564 และเดือนธันวาคม 2563 ที่มีสัดส่วนร้อยละ 18.5 และร้อยละ 18.8 ตามลำดับ โดยเป็นการลดลงต่อเนื่องนับตั้งแต่ปี 2562

1.4 ภาพรวมกองทุนสำรองเลี้ยงชีพแบ่งตามประเภทกองทุน

เมื่อพิจารณาภาพรวมกองทุนสำรองเลี้ยงชีพแบ่งตามประเภทกองทุนแล้วพบว่ากองทุนกลุ่มบริษัทที่มีหลายนโยบาย (“master group fund”) เป็นกองทุนที่มีขนาดใหญ่สุดทั้งในด้าน NAV และจำนวนกองทุน โดย ณ 31 ธันวาคม 2564 มี NAV 537,510.2 ล้านบาท คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 40.2 และจำนวนกองทุน 111 กองทุน คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 30.2 ส่วนกองทุนหลายนายจ้างที่มีหลายนโยบาย (“master pooled fund) เป็นกองทุนที่มีขนาดใหญ่สุดในด้านจำนวนนายจ้างและจำนวนสมาชิก โดยมีจำนวนนายจ้าง 17,113 ราย คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 80.6 และมีจำนวนสมาชิก 1,505,310 คน คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 52.5 ทั้งนี้ NAV ของ master group fund และ master pooled fund มีการเติบโตอย่างชัดเจน โดยในช่วง 2 ปีย้อนหลังเติบโตเฉลี่ยร้อยละ 10.4 และร้อยละ 9.8 ตามลำดับ สะท้อนให้เห็นว่านายจ้างส่วนใหญ่ให้ความสำคัญกับการส่งเสริมสมาชิกให้มีโอกาสเลือกในการลงทุน ขณะที่กองทุนประเภทที่มีนโยบายเดียวมี NAV ปรับตัวลดลง โดยในช่วง 2 ปีย้อนหลัง NAV ของกองทุนนายจ้างรายเดียวที่มีนโยบายเดียว (single fund) ลดลงเฉลี่ยร้อยละ 34.3 และ NAV ของกองทุนกลุ่มบริษัทที่มีนโยบายเดียว (group fund) ลดลงเฉลี่ยร้อยละ 5.6 รวมถึง NAV ของกองทุนหลายนายจ้างที่มีนโยบายเดียว (pooled fund) ลดลงเฉลี่ยร้อยละ 3.7

ประเภทกองทุน	NAV (ล้านบาท)	อัตรา การเปลี่ยนแปลง เฉลี่ยย้อนหลัง 2 ปี	จำนวน กองทุน (กอง)	จำนวน นายจ้าง (ราย)	จำนวน สมาชิก (คน)
กองทุนนายจ้างรายเดียว ที่มีนโยบายเดียว (single fund)	17,082.5	-34.3%	54	53	36,408
กองทุนนายจ้างรายเดียว ที่มีหลายนโยบาย (master single fund)	233,202.3	-4.4%	63	61	294,030
กองทุนกลุ่มบริษัท ที่มีนโยบายเดียว (group fund)	62,192.2	-5.6%	98	1,029	235,752
กองทุนกลุ่มบริษัท ที่มีหลายนโยบาย (master group fund)	537,510.2	10.4%	111	1,104	586,611
กองทุนหลายนายจ้าง ที่มีนโยบายเดียว (pooled fund)	48,476.9	-3.7%	21	1,870	207,113

ประเภทกองทุน	NAV (ล้านบาท)	อัตรา การเปลี่ยนแปลง เฉลี่ยย้อนหลัง 2 ปี	จำนวน กองทุน (กอง)	จำนวน นายจ้าง (ราย)	จำนวน สมาชิก (คน)
กองทุนหลายนายจ้าง ที่มีหลายนโยบาย (master pooled fund)	439,619.3	9.8%	21	17,113	1,505,310

2. บริษัทจัดการ

ปัจจุบัน บลจ. ที่บริหารกองทุนสำรองเลี้ยงชีพมีจำนวน 17 แห่ง โดยในช่วงครึ่งหลังของปี 2564 มี บลจ. ได้รับอนุญาตให้ประกอบธุรกิจจัดการกองทุนสำรองเลี้ยงชีพเพิ่ม 1 ราย โดยมีรายละเอียดสรุปได้ ดังนี้

2.1 บริษัทจัดการที่มีส่วนแบ่งการตลาดโดยรวมสูงสุด 5 อันดับแรก (กองทุนทุกประเภท)

บลจ. ที่มีมูลค่าทรัพย์สินสุทธิภายใต้การจัดการสูงสุด 5 อันดับแรก มี NAV รวม 862,297 ล้านบาท คิดเป็นส่วนแบ่งการตลาดร้อยละ 64.4 ของ NAV ทั้งหมด มีจำนวนกองทุนภายใต้การบริหารจัดการ 220 กองทุน คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 59.8 มีจำนวนนายจ้าง 9,724 คน คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 46.7 และจำนวนสมาชิก 1,621,577 คน คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 56.6 สะท้อนให้เห็นถึงการให้บริการที่กระจุกตัวอยู่ที่ บลจ. น้อยราย ทั้งนี้ บลจ. 5 อันดับแรกข้างต้นครองส่วนแบ่งการตลาดสูงสุดต่อเนื่องจากปี 2563 ซึ่งมี NAV และจำนวนกองทุนในสัดส่วนใกล้เคียงกับเดือนธันวาคม 2564

2.2 บริษัทจัดการที่มีส่วนแบ่งการตลาดสูงสุด 5 อันดับแรก (เฉพาะ pooled fund และ master pooled fund)

บลจ. ที่บริหารกอง pooled fund และ master pooled fund ที่มีมูลค่าทรัพย์สินสุทธิภายใต้การจัดการสูงสุด 5 อันดับแรก มี NAV รวม 358,723 ล้านบาท คิดเป็นส่วนแบ่งการตลาดรวมร้อยละ 73.5 ของ NAV ทั้งหมดของกองทุนประเภทนี้ มีจำนวนกองทุนที่ให้บริการ 17 กองทุน คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 40.5 ของจำนวนกองทุนประเภทนี้ทั้งหมด โดยครอบคลุมจำนวนนายจ้างและจำนวนสมาชิกในสัดส่วนร้อยละ 68.7 และร้อยละ 74.9 ตามลำดับ ซึ่งสะท้อนให้เห็นว่ามี บลจ. เพียงไม่กี่แห่งที่ให้น้ำหนักกับการให้บริการกองทุนประเภทนี้ จึงทำให้เกิดการกระจุกตัวขึ้น

3. การลงทุนของกองทุนแยกตามประเภททรัพย์สิน

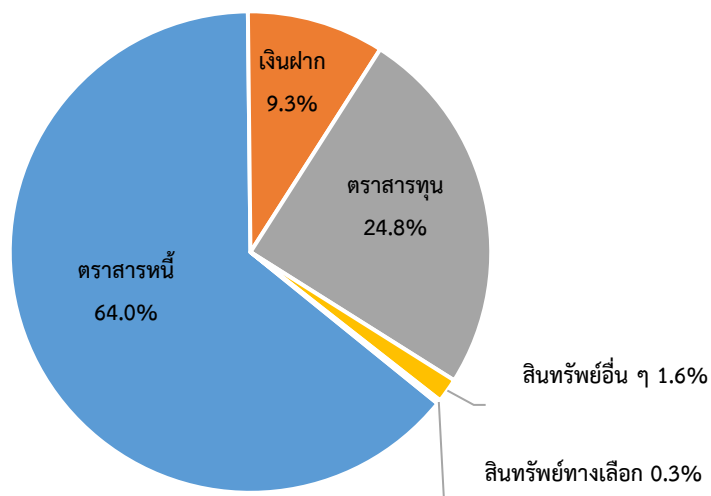
3.1 ภาพรวมการลงทุน

ณ 31 ธันวาคม 2564 กองทุนสำรองเลี้ยงชีพมีมูลค่าเงินลงทุน 1,349,037 ล้านบาท เพิ่มขึ้นจากเดือนมิถุนายน 2564 และเดือนธันวาคม 2563 ร้อยละ 2.7 และร้อยละ 6.4

ตามลำดับ โดยลงทุนในกลุ่มสินทรัพย์ที่มีรายได้จากดอกเบี้ยในสัดส่วนสูงที่สุดเช่นเดิม คิดเป็นร้อยละ 73.3 ของ NAV แต่ลดลงจากเดือนมิถุนายน 2564 (สัดส่วนร้อยละ 75.2) และธันวาคม 2563 (สัดส่วนร้อยละ 78.2) ซึ่งเป็นผลมาจากสัดส่วนการลงทุนในตราสารหนี้ลดลงเหลือร้อยละ 64 ขณะที่สัดส่วนเงินฝากเพิ่มเล็กน้อยเป็นร้อยละ 9.3 ทั้งนี้ ตราสารทุนและสินทรัพย์อื่นมีมูลค่าการลงทุนเพิ่มสูงขึ้น โดยการลงทุนในตราสารทุนมีสัดส่วนร้อยละ 24.8 ของ NAV เพิ่มขึ้นเล็กน้อยจากเดือนมิถุนายน 2564 (สัดส่วนร้อยละ 23.1) และเดือนธันวาคม 2563 (สัดส่วนร้อยละ 19.6) และการลงทุนในสินทรัพย์อื่นมีสัดส่วนร้อยละ 1.6 ของ NAV เพิ่มขึ้นเล็กน้อยจากเดือนมิถุนายน 2564 (สัดส่วนร้อยละ 1.4) สำหรับการลงทุนในสินทรัพย์ทางเลือกมีสัดส่วนร้อยละ 0.3 ของ NAV ไม่เปลี่ยนแปลงจากครั้งแรกของปี 2564

สำหรับการเติบโตของการลงทุนต่างประเทศในปี 2564 มีมูลค่า 16,208 ล้านบาท (สัดส่วนร้อยละ 1.2 ของมูลค่าการลงทุนทั้งหมด) เพิ่มขึ้นในอัตราที่เร่งตัวกว่าการเติบโตของการลงทุนโดยรวม โดยเฉพาะอย่างยิ่งอัตราการเติบโตเมื่อเทียบกับปลายปี 2563 ที่ร้อยละ 51.3 ซึ่งเป็นอัตราการเพิ่มขึ้นที่สูงที่สุดในรอบ 9 ปี ทั้งนี้ การลงทุนส่วนใหญ่ลงทุนผ่านหน่วยลงทุนต่างประเทศ (สัดส่วนร้อยละ 86.7 ของการลงทุนต่างประเทศทั้งหมด) โดยเกือบร้อยละ 58.8 ของมูลค่าการลงทุนต่างประเทศ เป็นการลงทุนผ่านหน่วยลงทุนตราสารทุน และร้อยละ 15.7 ของมูลค่าการลงทุนต่างประเทศ เป็นการลงทุนผ่านหน่วยลงทุนตราสารหนี้

การลงทุนของกองทุนแยกตามประเภทสินทรัพย์

3.2 การลงทุนแยกตามประเภทสินทรัพย์

การลงทุนในสินทรัพย์สำคัญมีรายละเอียดสรุปได้ ดังนี้

(1) การลงทุนในตราสารหนี้

ณ 31 ธันวาคม 2564 มูลค่าการลงทุนในตราสารหนี้คิดเป็นร้อยละ 64 ของ NAV โดยส่วนใหญ่เป็นการลงทุนในตราสารหนี้ที่มีความเสี่ยงต่ำ กล่าวคือเป็นการลงทุนในพันธบัตรตัวเงินคลัง และตราสารหนี้ที่กระทรวงการคลังค้ำประกัน ร้อยละ 28.9 ของ NAV แม้จะมีการลงทุนในหุ้นกู้เอกชนร้อยละ 25.1 ของ NAV แต่เกือบทั้งหมดเป็นหุ้นกู้ที่มีอันดับความน่าเชื่อถือในระดับที่ลงทุนได้ (investment grade) ขณะที่การลงทุนในหุ้นกู้ที่มีระดับความน่าเชื่อถือต่ำกว่าที่ลงทุนได้ (“non-investment grade”) และหุ้นกู้ที่ไม่ได้รับการจัดอันดับความน่าเชื่อถือ (“unrated”) มีสัดส่วนรวมกันเพียงร้อยละ 0.02 ของ NAV ทั้งหมดเป็นหุ้นกู้ที่ออกเสนอขายในประเทศ โดยการลงทุนในหุ้นกู้ non-investment grade มีมูลค่าประมาณ 47 ล้านบาท และการลงทุนในหุ้นกู้ประเภท unrated มีมูลค่า 215 ล้านบาท ทั้งนี้ ในช่วงเวลาดังกล่าวกองทุนสำรองเลี้ยงชีพไม่มีการลงทุนในกองทุนรวมที่ลงทุนในหุ้นกู้ประเภท non-investment grade และ junk bond แต่อย่างใด

สำหรับการลงทุนในตัวสัญญาใช้เงิน (“P/N”) มีสัดส่วนร้อยละ 0.4 ของ NAV โดยเป็นตัว P/N ประเภท unrated ที่ออกเสนอขายในต่างประเทศ มูลค่า 12.2 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 0 ของ NAV

ทั้งนี้ ในช่วงครึ่งหลังของปี 2564 มีหุ้นกู้เอกชนที่ไม่สามารถชำระเงินต้นหรือดอกเบี้ย 1 รายการ โดย ณ เดือนกันยายน 2564 มีกองทุนสำรองเลี้ยงชีพจำนวน 13 กอง ลงทุนโดยตรงและผ่านกองทุนรวมที่ลงทุนในหุ้นกูดังกล่าว โดยมีมูลค่ารวม 442.68 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 0.03 ของ NAV ทั้งระบบ อย่างไรก็ตาม ในช่วงกลางเดือนธันวาคม 2564 ผู้ค้ำประกัน ได้ชำระคืนเงินต้นและดอกเบี้ยให้แก่ผู้ถือหุ้นกู้ ส่งผลให้ ณ เดือนธันวาคม 2564 ไม่มีหุ้นกูดังกล่าวอยู่ในพอร์ตการลงทุนของกองทุนสำรองเลี้ยงชีพ

(2) การลงทุนในตราสารทุน

การลงทุนในตราสารทุนมีทิศทางที่ดีขึ้นในปี 2564 โดยมูลค่าการลงทุน ณ เดือนธันวาคมเพิ่มขึ้นร้อยละ 10.3 จากเดือนมิถุนายน 2564 และร้อยละ 34.9 จากเดือนธันวาคมปี 2563 ซึ่งเป็นอัตราเพิ่มที่สูงกว่าการเพิ่มขึ้นของดัชนีตลาดหลักทรัพย์ในปี 2564 ที่ร้อยละ 14.37 ส่งผลให้มูลค่าการลงทุนปลายปี 2564 มีสัดส่วนร้อยละ 24.8 ของ NAV สูงกว่าสัดส่วนเดือนมิถุนายน 2564 (ร้อยละ 23.1) และเดือนธันวาคม 2563 (ร้อยละ 19.6) ทั้งนี้ การลงทุนในตราสารทุนส่วนใหญ่เป็นการลงทุนตรง (สัดส่วนร้อยละ 18.7 ของการลงทุนทั้งหมด) และลงทุนในหุ้น SET 50 เป็นหลัก สำหรับการลงทุนหน่วยลงทุนตราสารทุนมีสัดส่วนไม่มาก (ร้อยละ 6.2 ของการลงทุนทั้งหมด)

แต่เพิ่มขึ้นถึงร้อยละ 51.5 จากเดือนธันวาคม 2563 โดยเป็นผลจากการเติบโตของการลงทุนในหน่วยลงทุนตราสารทุนต่างประเทศถึงร้อยละ 87

(3) การฝากเงิน

ณ เดือนธันวาคม 2564 กองทุนสำรองเลี้ยงชีพมียอดเงินฝากธนาคารและบัตรเงินฝากคิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 9.3 ของ NAV เพิ่มขึ้นร้อยละ 5.8 จากเดือนมิถุนายน 2564 แต่ลดลงจากเดือนธันวาคม 2563 ร้อยละ 6.8 โดยเงินฝากต่างประเทศเพิ่มขึ้นจากเดือนธันวาคม 2563 ถึงร้อยละ 251.7 แต่สัดส่วนยังไม่สูงมากเมื่อเทียบกับมูลค่าการลงทุนต่างประเทศทั้งหมด (สัดส่วนร้อยละ 0.6)

(หน่วย: ล้านบาท)

รายละเอียดเงินลงทุน	ณ 31 ธ.ค. 64		ณ 30 มิ.ย. 64		เปลี่ยนแปลง	
	มูลค่า	% NAV	มูลค่า	% NAV	มูลค่า	% NAV
1. กลุ่มเงินฝาก	125,085	9.3%	118,257	9.0%	6,828	5.8%
- เงินฝากธนาคาร บัตรเงินฝาก (ในประเทศ)	124,983	9.3%	117,727	9.0%	7,256	6.2%
- เงินฝากธนาคาร บัตรเงินฝาก (ต่างประเทศ)	102	0.0%	530	0.0%	-428	-80.8%
2. กลุ่มตราสารหนี้	863,584	64.0%	869,869	66.2%	-6,285	-0.7%
2.1 ลงทุนตรง	734,116	54.4%	740,367	56.4%	-6,251	-0.8%
(1) ตัวแลกเงิน ตั๋วสัญญาใช้เงิน	6,034	0.4%	5,036	0.4%	998	19.8%
- ในประเทศ	5,286	0.4%	4,310	0.3%	976	22.6%
- ต่างประเทศ	748	0.1%	726	0.1%	22	3.0%
(2) พันธบัตร ตั๋วเงินคลัง ตราสารหนี้ที่กระทรวงการคลังค้ำประกัน	389,430	28.9%	424,724	32.3%	-35,294	-8.3%
- ในประเทศ	389,430	28.9%	424,724	32.3%	-35,294	-8.3%
- ต่างประเทศ	0	0.0%	0	0.0%	-	-
(3) หุ้นกู้	338,652	25.1%	310,607	23.6%	28,045	9.0%
<u>Financial Institution</u>	79,418	5.9%	81,693	6.2%	-2,275	-2.8%
- ในประเทศ	78,375	5.8%	80,669	6.1%	-2,294	-2.8%
• Investment grade	78,375	5.8%	80,669	6.1%	-2,294	-2.8%
- ต่างประเทศ	1,043	0.1%	1,024	0.1%	19	1.9%
• Investment grade	1,043	0.1%	1,024	0.1%	19	1.9%
<u>Corporate</u>	259,234	19.2%	228,914	17.4%	30,320	13.2%
- ในประเทศ	259,234	19.2%	228,914	17.4%	30,320	13.2%
• Investment grade	258,972	19.2%	227,807	17.3%	31,165	13.7%

รายละเอียดเงินลงทุน	ณ 31 ธ.ค. 64		ณ 30 มิ.ย. 64		เปลี่ยนแปลง	
	มูลค่า	% NAV	มูลค่า	% NAV	มูลค่า	% NAV
- ต่างประเทศ	0	0.0%	0	0.0%	-	-
• Investment grade	0	0.0%	0	0.0%	-	-
2.2 ลงทุนผ่านหน่วยลงทุน	129,468	9.6%	129,502	9.9%	-34	0.0%
(1) หน่วยลงทุนตราสารหนี้	129,468	9.6%	129,502	9.9%	-34	0.0%
- ในประเทศ	126,921	9.4%	127,358	9.7%	-437	-0.3%
- ต่างประเทศ	2,547	0.2%	2,144	0.2%	403	18.8%
3. กลุ่มตราสารทุน	334,887	24.8%	303,632	23.1%	31,255	10.3%
3.1 ลงทุนตรง	251,827	18.7%	229,223	17.4%	22,604	9.9%
(1) หุ้นสามัญ หุ้นบุริมสิทธิ และใบสำคัญแสดงสิทธิ	251,827	18.7%	229,223	17.4%	22,604	9.9%
- ในประเทศ	251,659	18.7%	228,980	17.4%	22,679	9.9%
• SET 50	193,568	14.4%	174,203	13.3%	19,365	11.1%
• SET 51-100	37,377	2.8%	39,513	3.0%	-2,136	-5.4%
• Non-SET 100	19,927	1.5%	14,948	1.1%	4,979	33.3%
• MAI	665	0.0%	214	0.0%	451	210.7%
• Non-listed	122	0.0%	102	0.0%	20	19.6%
- ต่างประเทศ	168	0.0%	243	0.0%	-75	-30.9%
3.2 ลงทุนผ่านหน่วยลงทุน	83,060	6.2%	74,409	5.7%	8,651	11.6%
(1) หน่วยลงทุนตราสารทุน	83,060	6.2%	74,409	5.7%	8,651	11.6%
- ในประเทศ	73,523	5.5%	66,863	5.1%	6,660	10.0%
- ต่างประเทศ	9,537	0.7%	7,546	0.6%	1,991	26.4%
4. กลุ่มสินทรัพย์ทางเลือก	3,594	0.3%	3,691	0.3%	-97	-2.6%
4.1 ลงทุนผ่านกองทุน	2,278	0.2%	2,336	0.2%	-58	-2.5%
(1) กองทรัสต์	2,278	0.2%	2,336	0.2%	-58	-2.5%
- ในประเทศ	2,216	0.2%	2,284	0.2%	-68	-3.0%
- ต่างประเทศ	62	0.0%	52	0.0%	10	19.2%
4.2 ลงทุนผ่านหน่วยลงทุน	1,316	0.1%	1,355	0.1%	-39	-2.9%
(1) หน่วยลงทุนอสังหาริมทรัพย์	1,316	0.1%	1,355	0.1%	-39	-2.9%
- ในประเทศ	582	0.0%	705	0.1%	-123	-17.4%
- ต่างประเทศ	734	0.1%	650	0.0%	84	12.9%

รายละเอียดเงินลงทุน	ณ 31 ธ.ค. 64		ณ 30 มิ.ย. 64		เปลี่ยนแปลง	
	มูลค่า	% NAV	มูลค่า	% NAV	มูลค่า	% NAV
5. กลุ่มสินทรัพย์อื่น ⁴	21,887	1.6%	18,304	1.4%	3,583	19.6%
5.1 ลงทุนตรง	-149	0.0%	-200	0.0%	51	-25.5%
- ในประเทศ	-184	0.0%	-234	0.0%	50	-21.4%
- ต่างประเทศ	35	0.0%	34	0.0%	1	2.9%
5.2 ลงทุนผ่านหน่วยลงทุน	9,911	0.7%	9,190	0.7%	721	7.8%
- ในประเทศ	8,679	0.6%	8,064	0.6%	615	7.6%
- ต่างประเทศ	1,232	0.1%	1,126	0.1%	106	9.4%
5.3 รายการค้างรับ	12,125	0.9%	9,314	0.7%	2,811	30.2%
มูลค่าเงินลงทุนทั้งหมด	1,349,037	100%	1,313,753	100%	35,284	2.7%

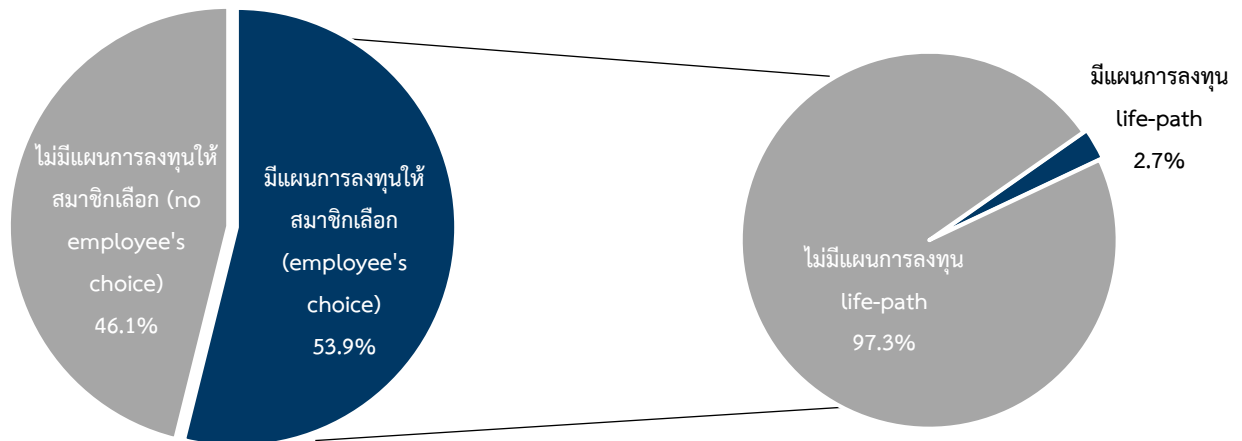
4. แผนการลงทุนของกองทุนรายนายจ้าง

ณ 31 ธันวาคม 2564 นายจ้างที่จัดให้มีกองทุนสำรองเลี้ยงชีพที่มีแผนการลงทุนให้สมาชิกเลือก (employee's choice) มีสัดส่วนร้อยละ 53.9 ของนายจ้างทั้งหมด เพิ่มขึ้นจากครั้งแรกของปี 2564 ที่มีสัดส่วนร้อยละ 52.8 และเพิ่มขึ้นต่อเนื่องจากระยะเวลาที่ผ่านมา สะท้อนให้เห็นว่านายจ้างให้ความสำคัญกับการให้สมาชิกมีทางเลือกในแผนการลงทุนเพิ่มมากขึ้นและเปิดโอกาสให้สมาชิกเลือกแผนที่มีความเสี่ยงมากขึ้น ซึ่งส่วนหนึ่งอาจเลือกใช้กองทุนประเภท master pooled fund อย่างไรก็ตาม นายจ้างเหล่านี้เลือกใช้กองทุนที่มีนโยบายสมดุลตามอายุ ("life-path") เพียงร้อยละ 2.7 ของนายจ้างที่มีแผนการลงทุนให้สมาชิกเลือก ลดลงจากครั้งแรกของปี 2564 ที่มีสัดส่วนร้อยละ 5 ของนายจ้างที่มีแผนการลงทุนให้เลือก ซึ่งอาจเป็นเพราะแผนการลงทุนแบบ life-path ยังไม่ได้รับความนิยมมากนัก สำหรับนายจ้างที่ไม่มีแผนการลงทุนให้สมาชิกเลือกมีสัดส่วนลดลงต่อเนื่องมาอยู่ที่ร้อยละ 46.1 ของจำนวนนายจ้าง ซึ่งเกือบทั้งหมดใช้แผนการลงทุนที่มีความเสี่ยงต่ำ โดยลงทุนในเงินฝากและตราสารหนี้เป็นหลัก ดังนั้น การสื่อสารให้คณะกรรมการกองทุนของนายจ้างเหล่านี้เห็นความสำคัญในการเปิดให้สมาชิกมีแผนการลงทุนที่หลากหลายหรือเลือก life-path จึงเป็นเรื่องที่สำนักงาน ก.ล.ต. ยังคงต้องผลักดันต่อไป เพื่อให้สามารถลงทุนได้เหมาะสมตามช่วงอายุและมีโอกาสได้รับผลตอบแทนเพิ่มสูงขึ้น นอกจากนี้ สำนักงาน ก.ล.ต. อยู่ระหว่างเสนอปรับปรุง พ.ร.บ. กองทุนสำรองเลี้ยงชีพ โดยกำหนดนโยบายการลงทุนสำหรับสมาชิกที่ไม่ได้เลือกนโยบายด้วยตนเอง (default portfolio) ให้เป็นนโยบายที่คำนึงถึงความสมดุล

⁴ สินทรัพย์อื่น เช่น สัญญาฟอร์เวิร์ด ตราสารหนี้ที่มีสัญญาซื้อขายล่วงหน้าแฝง (structured note) รายการค้างรับ และหน่วยลงทุนผสม เป็นต้น

ระหว่างความเพียงพอของเงินออมรองรับการเกษียณ และระดับความเสี่ยงของการลงทุนตามที่ นายทะเบียนประกาศกำหนด ซึ่งอาจรวมถึง life-path หรือ target date

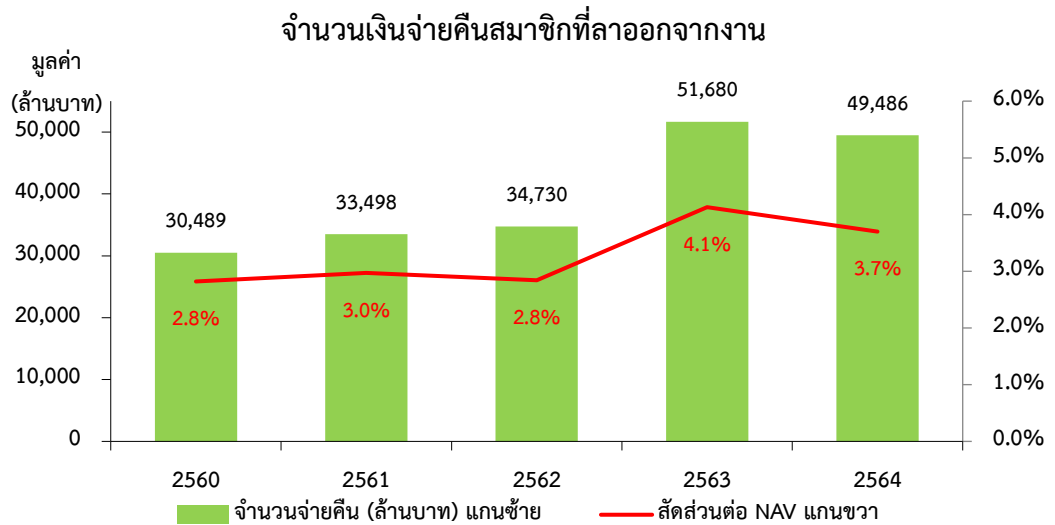
จำนวนนายจ้างแบ่งตามแผนการลงทุน

5. การจัดการเงินของสมาชิกเมื่อสิ้นสมาชิกภาพ

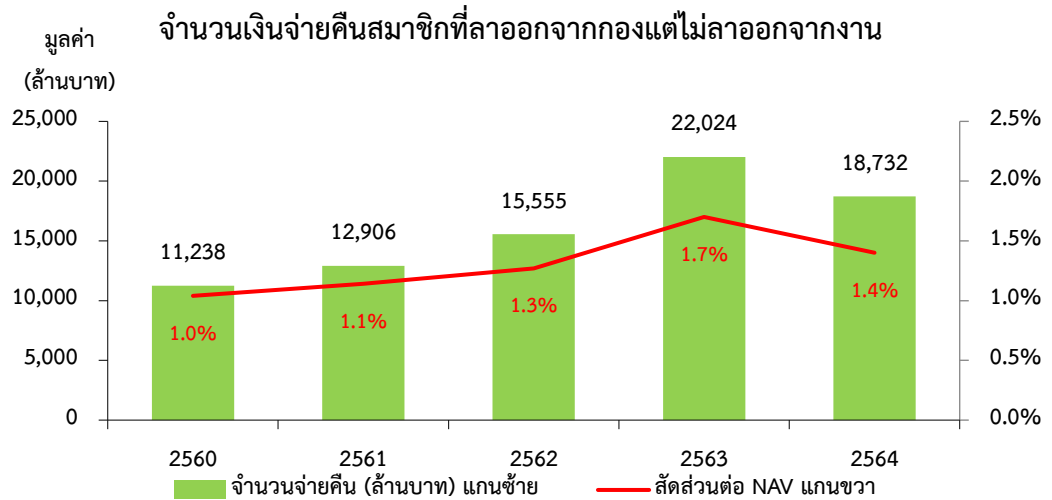
5.1 การจ่ายเงินคืนสมาชิกที่ออกจากงาน

ในช่วงครึ่งหลังของปี 2564 มีสมาชิกออกจากงานและรับเงินออกจากกองทุน เป็นเงิน 21,488 ล้านบาท ส่งผลให้ทั้งปี 2564 มีเงินจ่ายออกรวม 49,486 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 3.7 ของ NAV แม้ว่าเงินดังกล่าวจะมีจำนวนน้อยกว่าปี 2563 ที่มียอดจ่ายออก 51,680 ล้านบาท (ร้อยละ 4.1 ของ NAV) แต่มากกว่าเงินจ่ายออกในปี 2562 ก่อนการแพร่ระบาดของ COVID-19 ที่มีจ่ายออก 34,730 ล้านบาท (ร้อยละ 2.8 ของ NAV) สะท้อนให้เห็นว่าสมาชิกยังคงได้รับผลกระทบจาก COVID-19 จนต้องออกจากงาน และมีความเสี่ยงที่จะนำเงินดังกล่าวไปใช้จ่ายในระหว่างที่ยังไม่สามารถหางานใหม่ได้ เนื่องจากเลือกที่จะนำเงินออกไปโดยไม่ออมต่อเพื่อรักษาสิทธิประโยชน์ทางภาษี ซึ่งส่งผลต่อการออมเพื่อการเกษียณในระยะยาว

5.2 การจ่ายเงินคืนสมาชิกที่ลาออกจากกองทุนแต่ไม่ลาออกจากงาน

ในช่วงครึ่งหลังของปี 2564 มีสมาชิกที่ลาออกจากกองทุนแต่ไม่ลาออกจากงานจำนวน 82,631 คน (ร้อยละ 2.9 ของสมาชิกทั้งหมด) โดยมีจำนวนเงินที่จ่ายเงินให้แก่สมาชิก 8,640 ล้านบาท ซึ่งอาจมีสาเหตุจากผลกระทบจากการแพร่ระบาดของ COVID-19 ที่เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่อง ทำให้สมาชิคนำเงินออกไปใช้ในยามจำเป็น ส่งผลให้ทั้งปี 2564 มีสมาชิกลาออกจากกองทุนแต่ไม่ลาออกจากงานทั้งสิ้น 134,533 คน และมีเงินจ่ายออกรวม 18,732 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 1.4 ของ NAV ทั้งนี้ จำนวนสมาชิกที่ลาออกจากกองทุนแต่ไม่ลาออกจากงานปรับตัวดีขึ้นเมื่อเทียบกับปี 2563 ซึ่งมีสมาชิกลาออกจากกองทุนแต่ไม่ลาออกจากงาน 158,348 คน และจำนวนเงินที่จ่ายเงินคืนสมาชิกรวม 22,024 ล้านบาท หรือคิดเป็นร้อยละ 1.8 ของ NAV แต่จำนวนสมาชิกและยอดจ่ายเงินในปี 2564 ยังสูงกว่าปี 2562 ก่อนเกิด COVID-19 ซึ่งมีจำนวนสมาชิก 109,958 คน และจำนวนเงินที่จ่ายเงิน 15,555 ล้านบาท หรือร้อยละ 1.3 ของ NAV ทั้งนี้ สมาชิกดังกล่าวอาจไม่สามารถกลับมาเป็นสมาชิกกองทุนของนายจ้างรายนั้นได้อีกหากมีข้อบังคับกำหนดไว้ ทำให้สมาชิกกลุ่มนี้ไม่สามารถเก็บออมเพื่อการเกษียณได้อย่างต่อเนื่องและอาจส่งผลกระทบต่อความเพียงพอของเงินออมเพื่อการเกษียณได้

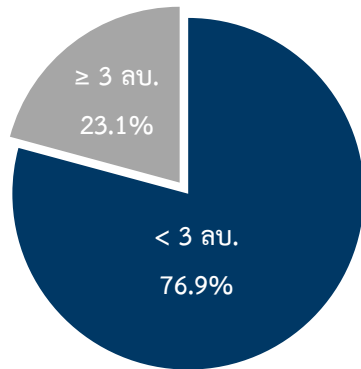
5.3 การจ่ายเงินให้แก่สมาชิกที่เกษียณอายุ

ในปี 2564 สมาชิกกองทุนเกษียณอายุมีจำนวนทั้งสิ้น 37,793 คน ส่วนใหญ่ได้รับเงินออกจากกองทุนทั้งหมด (ร้อยละ 89.7) รองลงมาคือ คงเงิน (ร้อยละ 5.4) และรับเงินงวด (ร้อยละ 4.9) โดยสมาชิกเกษียณที่รับเงินออกทั้งหมดมีสัดส่วนลดลง ขณะที่สมาชิกเกษียณที่คงเงินมีสัดส่วนที่เพิ่มขึ้น ซึ่งอาจมีสาเหตุมาจากสมาชิกเกษียณบางส่วนเข้าใจถึงความจำเป็นในการบริหารเงินหลังเกษียณอย่างต่อเนื่องเพิ่มขึ้น และบางส่วนรอให้ทิศทางในตลาดทุนปรับตัวดีขึ้นก่อนจึงจะนำเงินไปบริหารจัดการด้วยตนเอง ทั้งนี้ สมาชิกที่เกษียณอายุส่วนใหญ่ (ร้อยละ 76.9) ได้รับเงินน้อยกว่า 3 ล้านบาทเมื่อเกษียณ⁵ ซึ่งเป็นสัดส่วนที่น้อยกว่าปี 2563 (ร้อยละ 79.2) แต่ยังไม่ดีกว่าสัดส่วนในปี 2562 (ร้อยละ 76.9) และปี 2561 (ร้อยละ 74.1) จึงยังไม่สามารถสรุปได้ว่ามีทิศทางที่ดีขึ้นอย่างชัดเจน

⁵ งานวิจัยพบว่า จำนวนเงินขั้นต่ำที่เพียงพอสำหรับใช้หลังเกษียณเป็นเวลา 20 ปี คือ 3 ล้านบาท หรือประมาณ 12,500 บาทต่อเดือน หรือคิดเป็นวันละ 400 บาท (ที่มา : งานศึกษาวิจัย “เงินใช้หลังเกษียณ : ทำอย่างไรถึงจะออมเงินให้เพียงพอ”, คณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยและคณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตศรีราชา ปี 2559)

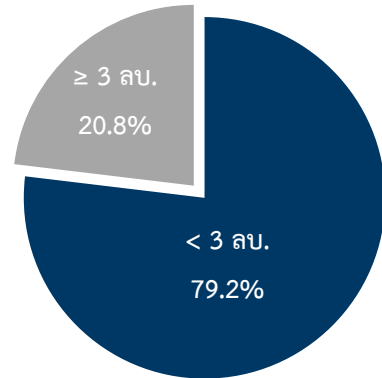
จำนวนเงินที่สมาชิกเกษียณอายุได้รับ

ปี 2564

จำนวนเงินที่สมาชิกเกษียณอายุได้รับ

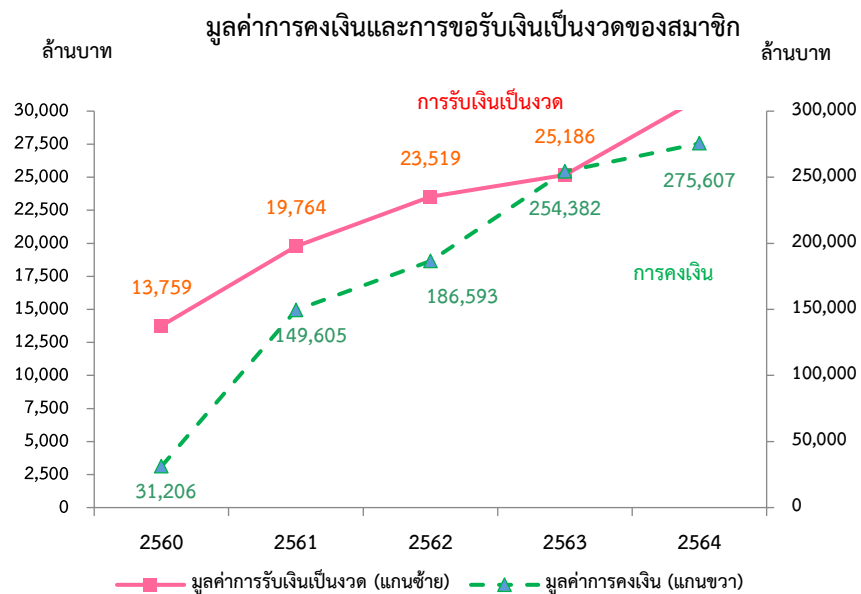
ปี 2563

5.4 การบริหารจัดการเงินต่อเนื่องในกองทุน

(1) การคงเงินไว้ในกองทุนและการรับเงินจากกองทุนเป็นงวด

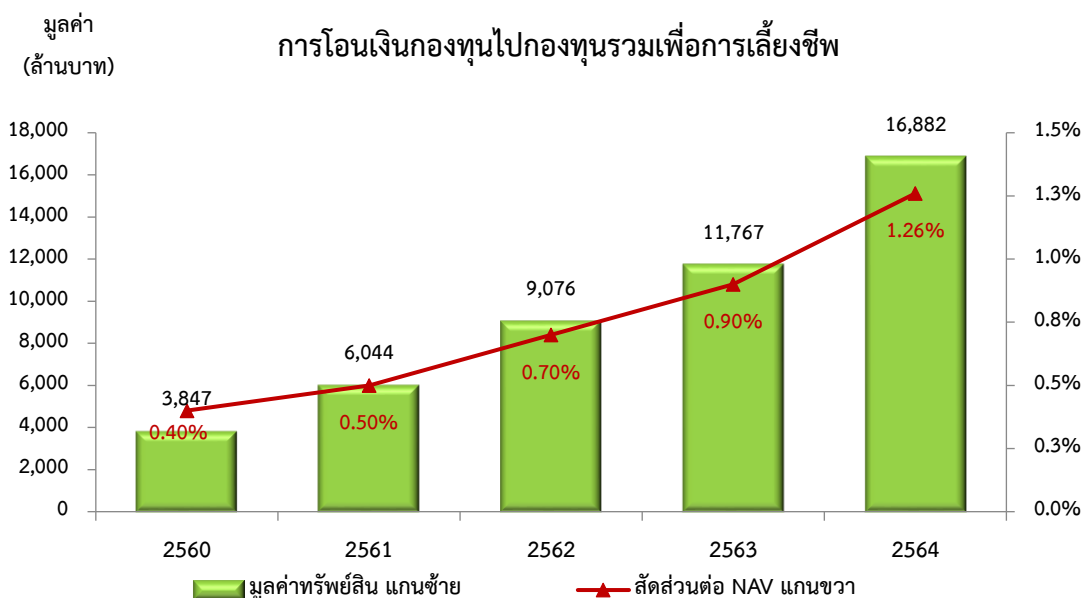
สมาชิกที่ออกจากงานและสมาชิกที่เกษียณอายุยังคงขอคงเงินและรับเงินจากกองทุนเป็นงวดอย่างต่อเนื่อง โดย ณ 31 ธันวาคม 2564 สมาชิกขอคงเงินไว้ในกองทุนมีมูลค่า 275,607 ล้านบาท (คิดเป็นร้อยละ 21 ของ NAV) เพิ่มขึ้นร้อยละ 8.3 จากสิ้นปี 2563 ส่วนการขอรับเงินจากกองทุนเป็นงวดมีมูลค่า 30,952 ล้านบาท (คิดเป็นร้อยละ 2 ของ NAV) เพิ่มขึ้นร้อยละ 22.9 จากสิ้นปี 2563 แสดงให้เห็นว่าสมาชิกที่ออกจากงานและสมาชิกที่เกษียณอายุที่เลือกคงเงินในกองทุนและรับเงินจากกองทุนเป็นงวด มีแนวโน้มที่จะบริหารเงินในกองทุนต่อเนื่อง

(2) การโอนเงินกองทุนไปกองทุนรวมเพื่อการเลี้ยงชีพ (RMF for PVD)

นับตั้งแต่ปี 2559 ซึ่งเป็นปีแรกที่ พ.ร.บ. กองทุนสำรองเลี้ยงชีพ เปิดให้สมาชิกที่สิ้นสมาชิกภาพจากกองทุนสำรองเลี้ยงชีพสามารถโอนเงินไปยังกองทุนรวมเพื่อการเลี้ยงชีพที่รับโอนเงินจากกองทุนสำรองเลี้ยงชีพ (“RMF for PVD”) ได้ มีสมาชิกโอนเงินจากกองทุนไปกองทุน RMF for PVD เพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง โดยในช่วงครึ่งหลังของปี 2564 มีสมาชิกโอนเงินไป RMF for PVD ทั้งสิ้น 1,840 คน ส่งผลให้ ณ สิ้นปี 2564 มีเงินใน RMF for PVD ทั้งสิ้น 16,882 ล้านบาท เพิ่มขึ้นร้อยละ 43.5 จากสิ้นปี 2563 และเพิ่มขึ้นมากกว่า 13 เท่าจากปี 2559 ทั้งนี้ เงินโอนไปยัง RMF for PVD ดังกล่าวมีส่วนต่อ NAV เพิ่มขึ้นต่อเนื่องนับตั้งแต่ปี 2559 (ร้อยละ 1.3 ของ NAV ในปี 2564) ซึ่งสะท้อนให้เห็นว่า สมาชิกให้ความสำคัญกับการรักษาสภาพประโยชน์ทางภาษีเพิ่มมากขึ้นและต้องการให้เงินออมเกิดการลงทุนอย่างต่อเนื่อง กอปรกับที่ผ่านมาสำนักงาน ก.ล.ต. และ บลจ. ได้ส่งเสริมให้ RMF for PVD เป็นที่รู้จักแพร่หลายมากขึ้น

ปัจจุบันมีกองทุน RMF for PVD ให้สมาชิกสามารถเลือกลงทุนได้ทั้งหมด 168 กองทุนโดยแบ่งเป็นกองทุนที่มีนโยบายลงทุนในตราสารทุน 85 กองทุน ตราสารหนี้ 35 กองทุน นโยบายผสม 35 กองทุน และกองทุนอื่น ๆ เช่น กองทุนที่ลงทุนในทองคำและอสังหาริมทรัพย์ 13 กองทุน โดยในกองทุนดังกล่าวมีกองทุนที่เน้นลงทุนในต่างประเทศจำนวน 76 กองทุน มี บลจ. ที่บริหารจัดการจำนวน 10 แห่ง

6. การให้ความรู้เกี่ยวกับการออมการลงทุนในกองทุนสำรองเลี้ยงชีพ

สถานการณ์การแพร่ระบาดของ COVID-19 ที่ยืดเยื้อตั้งแต่ปี 2563 ต่อเนื่องจนถึงปี 2564 ทำให้ลูกจ้างจำนวนมากเริ่มตระหนักถึงความจำเป็นในการมีเงินออมไว้ใช้ในยามฉุกเฉินและการมีเงินที่เพียงพอในยามเกษียณอายุ สำนักงาน ก.ล.ต. เห็นว่าสถานการณ์ที่เกิดขึ้นเป็นโอกาสในการสร้างความตระหนักรู้เกี่ยวกับความสำคัญของการมีกองทุนสำรองเลี้ยงชีพเพื่อเป็นหลักประกันรองรับการเกษียณสำหรับลูกจ้าง จึงยังคงเดินหน้าให้ความรู้แก่กลุ่มเป้าหมายของกองทุนสำรองเลี้ยงชีพอย่างต่อเนื่องเพื่อเป็นประโยชน์ในการบริหารจัดการกองทุนสำรองเลี้ยงชีพและรับมือกับสถานการณ์ COVID-19 โดยได้จัดทำและเผยแพร่สื่อประชาสัมพันธ์ผ่านเว็บไซต์ www.ThaiPVD.com โดยมีรายละเอียด ดังนี้

6.1 การให้ความรู้เกี่ยวกับกองทุนสำรองเลี้ยงชีพ

สำนักงาน ก.ล.ต. ได้จัดทำและเผยแพร่บทความ งานวิจัย ข่าวประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับกองทุนสำรองเลี้ยงชีพที่สอดคล้องกับสถานการณ์ที่เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้เว็บไซต์ www.ThaiPVD.com เป็นศูนย์กลางความรู้และข้อมูลที่เป็นประโยชน์สำหรับทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง โดยเฉพาะอย่างยิ่งสมาชิกกองทุนสำรองเลี้ยงชีพและลูกจ้างที่ยังไม่ได้เป็นสมาชิก อีกทั้งเปิดให้กลุ่มเป้าหมายและผู้สนใจสามารถนำสื่อให้ความรู้ต่าง ๆ ที่สำนักงาน ก.ล.ต. จัดทำ (อาทิ คลิปวิดีโอและอินโฟกราฟิก) ไปใช้ประโยชน์ต่อได้โดยไม่มีค่าใช้จ่าย

เนื้อหาบนเว็บไซต์มีหลากหลายรูปแบบ อาทิ บทความที่เป็นเรื่องที่กลุ่มเป้าหมายควรรู้ เครื่องมือวางแผนเกษียณที่ช่วยประมาณการความเพียงพอของเงินออมเพื่อการเกษียณ เครื่องมืออำนวยความสะดวก (toolkit) ที่จะช่วยให้คณะกรรมการกองทุนทำหน้าที่อย่างมืออาชีพไม่ว่าจะเป็นการทำหน้าที่เลือกนโยบายการลงทุน คัดเลือกบริษัทจัดการ ติดตามการลงทุน และให้ความรู้แก่ลูกจ้าง ทั้งที่เป็นสมาชิกและยังไม่เป็นสมาชิก ตลอดจนเครื่องมือเปรียบเทียบข้อมูลกองทุน RMF for PVD นอกจากนี้ สำนักงาน ก.ล.ต. อยู่ระหว่างจัดทำเครื่องมือเปรียบเทียบข้อมูลกองทุน ประเภทกองทุน หลายนายจ้างที่ไม่ได้เป็นบริษัทในเครือเดียวกันร่วมกันจัดตั้งกองทุน เพื่อให้สมาชิกและคณะกรรมการกองทุนมีข้อมูลสำคัญครบถ้วน เปรียบเทียบข้อมูลได้สะดวก เพื่อใช้ประกอบการตัดสินใจเลือกลงทุนในกองทุนหรือนโยบายการลงทุนที่ตรงกับความต้องการ มีผลการดำเนินงานที่ดีและคิดค่าธรรมเนียมสมเหตุสมผล

6.2 การรักษาสิทธิของสมาชิกกองทุนสำรองเลี้ยงชีพ

สำนักงาน ก.ล.ต. สนับสนุนให้สมาชิกกองทุนสำรองเลี้ยงชีพรักษาสิทธิของตนเองเพื่อให้สามารถบรรลุเป้าหมายการออมเงินเพื่อการเกษียณได้ ซึ่งรวมถึงสมาชิกที่สิ้นสมาชิกภาพไปแล้วแต่ยังมีเงินคงค้าง (unclaimed money) ซึ่งเป็นเงินที่ตนมีสิทธิได้รับอยู่ และเห็นว่าเงินคงค้างมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง ซึ่งมีสาเหตุหลายประการ เช่น สมาชิกไม่ทราบว่าตนมีเงินเก็บออม

ผ่านกองทุนสำรองเลี้ยงชีพ ติดตามตัวสมาชิกไม่ได้ สมาชิกเสียชีวิตโดยผู้ที่ได้รับผลประโยชน์หรือทายาท ไม่ทราบว่ายังมีเงินก้อนนี้อยู่ หรือมีหนี้สินกับนายจ้างจึงเลือกที่จะไม่กลับไปรับเช็คคืน

เงินกองทุนสำรองเลี้ยงชีพได้รับการคุ้มครองตามกฎหมาย เจ้าหนี้ไม่สามารถนำไปหักกลบลบหนี้ได้ไม่ว่าจะด้วยเหตุผลใดก็ตาม เงินคงค้างดังกล่าวจึงเป็นเงินที่มีเจ้าของ ดังนั้นหากเจ้าของเงินหรือทายาทได้รับเงินที่คงค้างอยู่ในส่วนของตน ก็น่าจะช่วยบรรเทาความเดือดร้อนไม่มากนักน้อย โดยเฉพาะในช่วงสถานการณ์ COVID-19 ที่อาจส่งผลให้รายได้ลดลงหรือขาดรายได้

ช่วงปลายปี 2564 สำนักงาน ก.ล.ต. ได้หารือกับ บลจ. ถึงสาเหตุและแนวทางแก้ไขปัญหา พร้อมทั้งได้จัดทำบทความเรื่อง เงินคงค้างของสมาชิกกองทุนสำรองเลี้ยงชีพ เพื่อให้สมาชิกที่สิ้นสมาชิกภาพไปแล้วได้ทราบถึงวิธีการติดตามและตรวจสอบเงินคงค้างในเบื้องต้น โดยได้เผยแพร่ทางช่องทางสื่อสารของสำนักงาน ก.ล.ต. ได้แก่ เว็บไซต์ www.ThaiPVD.com และ Facebook สำนักงาน ก.ล.ต. และส่งให้สื่อมวลชนเผยแพร่สู่สาธารณะ รวมถึงขอความร่วมมือไปยังสมาคมบริษัทจัดการลงทุน สมาคมกองทุนสำรองเลี้ยงชีพ และสมาคมการจัดการงานบุคคลแห่งประเทศไทย ให้ช่วยเผยแพร่บทความดังกล่าว อีกทั้งในการปรับปรุง พ.ร.บ. กองทุนสำรองเลี้ยงชีพ สำนักงาน ก.ล.ต. ได้เสนอให้มีการกำหนดว่ากรณีไม่มีผู้มารับเงินคงค้าง ให้ผู้จัดการกองทุนคงเงินไว้ในกองทุน และเมื่อพ้นระยะเวลา 10 ปี ให้เงินดังกล่าวตกเป็นของกองทุน

7. การดำเนินการที่สำคัญเพื่อพัฒนากองทุนสำรองเลี้ยงชีพ

ในปี 2564 สำนักงาน ก.ล.ต. ได้ปรับปรุงกฎหมาย พัฒนาระบบการให้บริการและการรับจดทะเบียนกองทุน เพื่ออำนวยความสะดวกในการประกอบธุรกิจของ บลจ. และปกป้องสิทธิของสมาชิก โดยมีรายละเอียดสำคัญสรุปได้ ดังนี้

7.1 การปรับปรุงกฎหมายและกฎเกณฑ์

(1) ปรับปรุงหลักเกณฑ์การเปิดเผยสรุปข้อมูลสำคัญของนโยบายการลงทุน (factsheet) ของกองทุนสำรองเลี้ยงชีพประเภท pooled fund เพื่อพัฒนาให้กองทุนสำรองเลี้ยงชีพมีข้อมูลเปิดเผยต่อสาธารณชน สามารถต่อยอดการจัดทำเครื่องมือเปรียบเทียบ (comparison tool) เพื่อสร้างสภาพแวดล้อมการแข่งขันที่เป็นธรรมและประโยชน์สูงสุดต่อสมาชิก เพื่อให้สมาชิกกองทุนและคณะกรรมการกองทุนได้รับข้อมูลที่เพียงพอ เหมาะสมและเปรียบเทียบได้สำหรับใช้ประกอบการตัดสินใจลงทุน รวมถึงรองรับ กบข. ในการคัดเลือก บลจ. เพื่อบริหารกองทุน โดยสามารถดูข้อมูลสำคัญ อาทิ ผลการดำเนินงานย้อนหลัง ค่าธรรมเนียม และนโยบายการลงทุนของ บลจ. ทุกแห่ง

(2) ปรับปรุงหลักเกณฑ์การยกเลิกการรับรองการเงินกองทุนสำรองเลี้ยงชีพ โดยที่ประชุมใหญ่สมาชิก เพื่อลดภาระ ต้นทุน และปัญหาในทางปฏิบัติที่ไม่จำเป็นของผู้ที่เกี่ยวข้องกับกองทุนสำรองเลี้ยงชีพ ทั้ง บลจ. คณะกรรมการกองทุน และผู้สอบบัญชี โดยที่สมาชิกกองทุนยังคงได้รับ

ข้อมูลที่เกี่ยวข้องในการติดตามการลงทุน สำนักงาน ก.ล.ต. จึงได้ออกประกาศโดยให้ บลจ. ต้องรายงานหรือนำเสนอสรุปผลการดำเนินงาน มุมมองต่อภาวะตลาด เศรษฐกิจ และการลงทุน ทูกรอบ 6 เดือนของปีปฏิทินเป็นอย่างน้อย ให้สมาชิกกองทุนรับทราบภายใน 2 เดือนนับแต่วันสิ้นรอบระยะเวลาบัญชีดังกล่าว

7.2 การพัฒนาระบบการให้บริการประชาชน

(1) ปรับปรุงระบบอนุมัติจัดตั้งและจัดการกองทุนสำรองเลี้ยงชีพ (Online Fund Approval and Management System for Provident Fund: OFAM) เพื่อให้การจดทะเบียนกองทุนมีความสะดวกและรวดเร็วมากขึ้น (auto approve) และลดการใช้กระดาษ (paperless) อีกทั้งรองรับรูปแบบการทำงานจากบ้าน (work from home) ให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น

(2) จัดทำข้อบังคับให้มีมาตรฐาน (ข้อบังคับกลาง) เพื่อให้ข้อบังคับกองทุนสำรองเลี้ยงชีพมีมาตรฐานเป็นไปตามกฎหมาย และหลีกเลี่ยงการแก้ไขข้อบังคับโดยไม่จำเป็น อีกทั้งยังลดโอกาสการเกิดข้อพิพาท โดยกองทุนสำรองเลี้ยงชีพที่ต้องการใช้ข้อบังคับกลาง สามารถเลือกใช้ข้อบังคับกลางในระบบจดทะเบียนได้

(3) ปรับปรุงหลักเกณฑ์ให้บริษัทจัดการนำส่งรายงานงบการเงินของกองทุนสำรองเลี้ยงชีพผ่านระบบอิเล็กทรอนิกส์ (ระบบ e-submission) ภายใต้โครงการ regulatory guillotine เพื่อให้ บลจ. นำส่งสำเนางบการเงินและรายงานการสอบบัญชีผ่านระบบอิเล็กทรอนิกส์แทนการส่ง hard copy

8. ผลกระทบของ COVID-19 ต่อกองทุนสำรองเลี้ยงชีพ

8.1 นายจ้างยกเลิกกองทุนเนื่องจากเลิกกิจการ หรือยกเลิกสวัสดิการ

ตั้งแต่เดือนกรกฎาคมถึงเดือนธันวาคม 2564 มีนายจ้างที่ยกเลิกและถอนตัวจากกองทุนสำรองเลี้ยงชีพ จำนวน 146 ราย มีจำนวนลูกจ้างที่ได้รับผลกระทบอยู่ภายใต้กองทุนดังกล่าว 1,050 ราย และมี NAV รวม 266 ล้านบาท ซึ่งน้อยกว่าช่วงเดียวกันของปี 2563 โดยช่วงปลายปี 2564 นายจ้างมีแนวโน้มยกเลิกกองทุนสำรองเลี้ยงชีพลดลง

	ก.ค. - ธ.ค. 2564	ม.ค. - มิ.ย. 2564	ก.ค. - ธ.ค. 2563	เปลี่ยนแปลง ช่วง 6 เดือน		เปลี่ยนแปลง ช่วง 1 ปี	
				จำนวน	%	จำนวน	%
จำนวนนายจ้างยกเลิก/ ถอนตัว (ราย)	146	219	311	-73	-33.3%	-165	-53.0%
จำนวนลูกจ้างภายใต้ กองทุน (คน)*	1,050	8,667	4,152	-7,617	-87.9%	-3,102	-74.7%
NAV (ล้านบาท)*	266	5,622	753	-5,356	-95.3%	-487	-64.7%

* ระยะเวลาเปิดเผยข้อมูลในปี 2563 และ 2564 ใช้ข้อมูลของปี 2562 และ 2563 ตามลำดับ

8.2 นายจ้างลดอัตราเงินสะสม-สมทบ

ในช่วงครึ่งหลังของปี 2564 มีนายจ้างขอลดอัตราเงินสะสมและเงินสมทบจำนวน 18 ราย โดยมีสมาชิกที่อยู่ภายใต้ นายจ้างดังกล่าวจำนวน 32,721 ราย มี NAV รวม 54,883 ล้านบาท เทียบกับช่วงครึ่งแรกของปีที่มีนายจ้างขอลดอัตรานำส่ง 87 ราย ครอบคลุมสมาชิก 6,283 คน และมี NAV รวม 3,630 ล้านบาท ซึ่งสะท้อนให้เห็นว่านายจ้างขนาดกลางและขนาดใหญ่เริ่มได้รับผลกระทบทางเศรษฐกิจมากขึ้น และเลือกวิธีลดค่าใช้จ่ายโดยขอลดอัตราเงินสะสมและเงินสมทบ

	ก.ค. - ธ.ค. 2564	ม.ค. - มิ.ย. 2564	ก.ค. - ธ.ค. 2563
จำนวนนายจ้างที่ขอลดอัตราเงินสะสม-เงินสมทบ (ราย)	18	87	44
จำนวนสมาชิก (คน)	32,721	6,283	8,623
NAV	54,883	3,630	4,566

8.3 นายจ้างหยุดหรือเลื่อนการนำส่งเงิน

เพื่อบรรเทาความเดือดร้อนแก่ลูกจ้างและนายจ้างซึ่งได้รับผลกระทบจาก COVID-19 กระทรวงการคลังได้ออกประกาศเพื่อผ่อนคลายให้ลูกจ้างหรือนายจ้างสามารถหยุดหรือเลื่อนการส่งเงินสะสมหรือสมทบเข้ากองทุนสำรองเลี้ยงชีพเป็นการชั่วคราว ตั้งแต่เดือนกรกฎาคมถึงเดือนธันวาคม 2564 ต่อเนื่องจากที่เคยออกประกาศผ่อนคลายไปแล้ว 2 ครั้ง ในช่วงครึ่งหลังของปี 2563 และครึ่งแรกของปี 2564 ทั้งนี้ ในช่วงเดือนกรกฎาคมถึงเดือนธันวาคม 2564 พบว่าการใช้สิทธิเกือบทั้งหมดเป็นการขอยุ้มนำส่งเงินเข้ากองทุน โดยมีนายจ้างใช้สิทธิขอยุ้มนำส่งเงินจำนวน 1,346 ราย (สัดส่วนร้อยละ 6.5 ของนายจ้างทั้งหมด) แบ่งเป็นนายจ้างขอยุ้มนำส่งเงินจำนวน 1,342 ราย (สัดส่วนร้อยละ 6.4 ของนายจ้างทั้งหมด) ครอบคลุมสมาชิกจำนวน 107,107 คน และมีนายจ้างขอใช้สิทธิเลื่อนส่งเงิน 4 ราย ครอบคลุมสมาชิกจำนวน 3,968 คน ทั้งนี้ จำนวนการใช้สิทธิขอยุ้มนำส่งเงินดังกล่าวเพิ่มขึ้นเมื่อเทียบกับครึ่งแรกของปี 2564 ที่มีนายจ้างขอใช้สิทธิ 1,216 ราย (สัดส่วนร้อยละ 5.9 ของนายจ้างทั้งหมด) จำนวนการขอใช้สิทธิที่เพิ่มขึ้นนี้สะท้อนให้เห็นถึงผลกระทบของ COVID-19 ที่มีต่อความสามารถในการรับภาระค่าใช้จ่ายของนายจ้างมากขึ้น โดยประมาณร้อยละ 90 ของนายจ้างที่ขอใช้สิทธิขอยุ้มนำส่งเงิน เป็นนายจ้างที่อยู่ใน pooled fund ซึ่งส่วนใหญ่เป็นบริษัทขนาดกลางและขนาดเล็ก ส่วนนายจ้างที่ขอเลื่อนนำส่งเงินเข้ากองทุนเป็นการขอใช้สิทธิต่อเนื่องตั้งแต่ต้นปี 2564

	ก.ค. - ธ.ค. 2564	ม.ค. - มิ.ย. 2564
การหยุดส่งเงินเข้ากองทุน		
- จำนวนกองทุน (กอง)	46	41
- จำนวนนายจ้างที่ขอใช้สิทธิ (ราย)	1,342	1,210
- จำนวนสมาชิกภายใต้ นายจ้างที่ขอใช้สิทธิ (คน)	107,107	139,913
- NAV (ล้านบาท)	57,404	34,084
การเลื่อนส่งเงินเข้ากองทุน		
- จำนวนกองทุน (กอง)	1	2
- จำนวนนายจ้างที่ขอใช้สิทธิ (ราย)	4	6
- จำนวนสมาชิกภายใต้ นายจ้างที่ขอใช้สิทธิ (คน)	3,968	24,383
- NAV (ล้านบาท)	2,009	42,904
